

ZPRAVODAJ

města Hranic a lázní Teplic n. B.

Fotografie Vlastimil Helcl

Ročník XXI.

ŘÍJEN 1979

HRANICKÉ PODNIKY SMC A HCV PRO DĚTI.

V březnu 1977 byla zahájena jako akce Z MěstNV v Hranicích výstavba nové mateřské školy v Komenského ulici. Škola měla být podle původních záměrů dokončena v roce 1980. V prvních dvou letech výstavby odpracovali při budování tohoto zařízení pracující, občané z obvodů občanských výborů č. 7-14 a příslušníci posádky celkem 19 775,5 brigádnických hodin. Stavbu se podařilo podstatně urychlit, když vedení n. p., Severomoravské cihelny se rozhodlo dobudovat zařízení jako **závodní mateřskou školu**, aby bylo umožněno pracujícím ženám nastoupit do zaměstnání. Při plnění závazku vykazali pracující **Severomoravských cihelen** v letošním roce 30 838 brigádnických hodin a umožnili tak uvedení mateřské školy do provozu o celý rok dříve, než bylo původně plánováno.

Při kolaudaci 31. srpna 1979 za přítomnosti vedoucích pracovníků n. p. Severomoravské cihelny v čele s podnikovým ředitelem Š. Koskem, představitelů MěstNV v čele s místopředsedkyní Š. Hališkovou vzpomněl vedoucí odboru výstavby MěstNV ing. Fr. Šedivý průběhu stavby i zesnulého prvního stavbyvedoucího Ant. Rušara, jehož potom v této funkci nahradil Oldřich Bláha. Příčiněm pracujících vzniklo k Mezinárodnímu roku dítěte dílo v hodnotě 4 625 tisíc Kčs. Nová mateřská škola bude mít čtyři oddělení pro 120 dětí, od 3. září 1979 za vedení ředitelky Anny Blažkové zahájily činnost dvě třídy, v nichž našlo umístění 60 dětí pracujících žen z SMC. Součástí tohoto komplexu pro děti jsou i jesle zařízené v sousedním objektu, jež budou otevřeny k začátku měsíce října 1979.

31. srpna 1979 se uskutečnila také kolaudace **přístavby závodních jeslí n. p., Hranická cementárna a vápenice**. Investorem byl přímo podnik, stavba byla provedena v jeho vlastní režii za odborné pomoci pracovníků n. p., Pozemní stavby a OSP a za vydatného příspěví brigádníků z řad rodičů a ostatních pracovníků podniku a studentů v poměrně krátké době zhruba jednoho roku. Vzniklo tak dílo v hodnotě 1 379 000 Kčs. Nové dětské zařízení má všechny potřebné prostory pro dvacet dětí i s pěknou terasou na jižní stranu. Od 3. září 1979 našlo v novém zařízení místo v jednom oddělení dvacet dětí zaměstnaných matek z hranické cementárny.

Obě stavby jsou trvalým příspěvkem hranických podniků k Mezinárodnímu roku dítěte.

LN

Ludvík Novotný

VÝROČÍ HRANICKÉ NEMOCNICE

Na podzim 1979 vzpomenu hraničtí zdravotníci a s nimi celá veřejnost významného výročí nynější nemocniční budovy, která byla dokončena a odevzdána do provozu před 40 lety počátkem listopadu 1939.

I.

Historie hranické nemocnice je ovšem mnohem starší. V Hranicích byly už v **15. století dva špitály**, nebyla to však zařízení léčebná, ale spíše instituce charitativního rázu, sloužily jako útulky pro staré nemocné nebo opuštěné osoby. Ještě na počátku 19. století nebyly na Moravě stálé nemocnice, za různých epidemí byli nemocní izolováni dočasně do provizorně upravených budov. Avšak

už koncem 18. století podle vzoru města Brna, které v roce 1975 zřídilo všeobecný ošetrovací fond v bývalém klášteře sv. Anny, byly i ve venkovských městech ustavovány podobné fondy. V Hranicích, jak se uvádí, v té době mnozí občané před smrtí pamatovali větší částkami na **fond pro zřízení nemocnice**. Když krajský úřad v Hranicích měl snad úmysl vybudovat ve městě stálou nemocnici, obecní výbor v roce 1824 odmítl prostředky nemocničního fondu pro tento účel odevzdat a v roce 1836 chystal sám stavbu nemocnice, záměr však realizován nebyl.

V té době však už v Hranicích existovala vlastně **soukromá nemocnice**, kterou ve svém domku postupně zařídil hranický rodák, známý moravský národní buditel, lékař — lidumil **Josef Heřman Agapit Gallaš**. Když v roce 1791 pro oční chorobu se musel vzdát kariéry vojenského lékaře, vrátil se jako pětatřicetiletý penzista do svého rodiště, věnoval se v duchu osvícenském kulturní činnosti, ale i lékařské praxi, zaváděl nové léčebné metody a přes nepřízeň ostatních hranických lékařů léčil zdarma chudé nemocné a v případě potřeby je v pobočném stavení u svého domku také hospitalizoval. Trpce si stěžoval na lhostejnost a nevšímavost hranických měšťanů, o nichž zaznamenal: „... málo však kdo ze zámožných, ba i z těch, jichž by to povinnost a povolání bylo, se tam dosud byl ukázal, kromě když jich k tomu povinnost nutila. Stravu a jiné potřeby musím na větším díle vyžebrať, ti pak lidé, již k tomu ústavu ani heblou nepřispěli, nejochotněji své nemocné čeledíny do něho posílají...“ Přes tyto trpkosti, jež Gallaš zažil, v závěti pamatoval na potřeby rodiště a svůj domek se zahradou čp. 170 odkázal městu s přáním, aby jich bylo užito pro chudé občany. Město ochotně odkaz přijalo bez vyjádření sebemenší vděčnosti, úpravy se však protáhly na delší dobu, až roku 1843 po zákroku krajského úřadu obecní výbor rozhodl o adaptaci na účel nemocničního fondu. Další prostředky byly získány z dobrovolných darů nebo z poplatků, např. na nemocnici se vybíralo po dvou zlatých za udělení souhlasu k provozování živnosti, za povolení sňatku, z výmězku za pronájem honitby aj.

Podle popisu z roku 1864 v Gallašově nemocnici bylo možno umístit ve dvou pokojích 17 lůžek pro muže, ve třech pokojích 12 lůžek pro ženy, mimo to jedna místnost byla vyhrazena „pro náhlé případy, neb nebezpečně nemocné aneb zuřící.“ Poboční stavení obýval ošetrovatel, zahrada sloužila k procházkám zotavujících se nemocných. Celý objekt je dosud zachován, označen pamětní deskou Gallašovou v ulici nazvané jeho jménem a jistě by si **zasluhoval, aby byl jako budova první nemocnice i v nynějším okrese zapsán do seznamu nemovitých kulturních památek přerovského okresu**.

Gallašova nemocnice brzy rozsahem nestačila, v letech 1851 a 1852 obecní výbor znovu pomýšlel na výstavbu nové nemocniční budovy, úmysl se však neuskutečnil pro nedostatek finančních prostředků. V té době státní správa postupně zveřejňovala tyto vlastně soukromé obecní nemocnice, v roce 1851 **uděleno právo veřejnosti** nemocnici ve Znojmě, pak v Jihlavě, v Hradišti a v roce 1857 **nemocnici v Hranicích**, o mnoho let později pak např. nemocnici v Novém Jičíně, v Prostějově, v Ostravě a jinde. **Patří tedy hranická nemocnice mezi nejstarší veřejné nemocnice na Moravě.**

II.

K vyřešení stísněných poměrů v nemocnici se obecní výbor v Hranicích 22. října 1864 usnesl adaptovat pro potřeby nemocných obecní budovu čp. 366, která tehdy sloužila za kasárna. K úpravě došlo až v roce 1867 a již v dalším roce bylo v ní ošetřeno 415 nemocných. Do nemocnice tehdy docházeli denně městský fyzik dr. med. Wolf, zároveň tam působil ranhojič Antonín Fusek, v roce 1881 byl jmenován nemocničním lékařem dr. med. Emil Kurz, v roce 1884 dr. Gela. Když ani tato budova, která stávala na místě dnešní pošty, nedostačovala a zem-

ský úřad žádal odstranění nedostatků a zřízení porodnického oddělení, obecní výbor rozhodl se roku 1885 ke stavbě na pozemku u Bečvy, který pro tento účel odkázal hranický měšťan František Petschner.

Podle schválených plánů z roku 1886 byla v letech 1890—1891 **nákladem sto tisíc korun postavena hlavní budova se 76 lůžky**, 27. září 1891 odevzdána do provozu. V letech 1904—1905 **nákladem téměř 97 tisíc korun vybudovala obec infekční pavilón**. V nemocnici se léčili společně nemocní s chorobami vnitřními i chirurgickými. V době, kdy koncem minulého století měly Hranice dočasně německého starostu, byli i vedoucí lékaři v nemocnici německé národnosti. Jediným primářem byl dr. med. Niedermeier původně s jediným sekundářem, od roku 1899 s dvěma sekundárními lékaři, od roku 1900 byl vedoucím lékařem dr. med. Langer. Zájem o léčení byl v té době malý, uvádí se, že byla obsazena sotva polovina lůžek. Snad to souviselo i s prudkými národnostními zápasy, jež tehdy v Hranicích probíhaly a skončily v roce 1903 volebním vítězstvím české většiny. Když totiž v roce 1904 ustanovením MUDr. Čeňka Roháče vedoucím lékařem přešla nemocnice do českých rukou, získala v široké veřejnosti větší důvěru a počet ošetřovaných osob stoupal tak, že už v roce 1906 se uvádí celkový počet 130 lůžek. Po přechodném poklesu obloženosti v době první světové války od roku 1920 počet přijatých nemocných prudce vzrůstal s výjimkou období velké hospodářské krize v letech 1931—1933. Podle statistiky z roku 1922 bylo v nemocnici 150 lůžek, ošetřeno bylo 1597 osob, z toho 1012 mužů a 585 žen. Průměrná ošetrovací doba činila 24,8 dní, celkem bylo vykázáno 39 695 ošetrovacích dnů. Celkové všeobecné výdaje v roce 1922 činily 829 tisíc Kč, na jednu osobu denně připadlo 20,80 Kč. V nemocnici byly ještě třídy, taxa za den v II. třídě obnášela 50—60 Kč, v III. třídě 24—28 Kč. Nemocniční budova byla tak přeplněna, že nebylo místo pro speciální léčebná zařízení, jaká se už jinde užívala.

III.

Už od roku 1922 se městská rada v Hranicích zabývala záměrem buď rozšířit přístavbou dosavadní nemocniční budovy, nebo postavit nemocnici novou. Po delších průtazích a jednáních podle rozhodnutí městského zastupitelstva v roce 1925 byl pro zajištění finančních prostředků zřízen opět nemocniční fond a podle usnesení z 15. května 1929 zakoupen pozemek při státní silnici z Hranic do Ostravy za částku půl miliónu Kč. Pro různé překážky až v roce 1931 byla vypsána užší soutěž na náčrty pro novou stavbu, avšak z předložených tří návrhů v roce 1932 nebyl žádný uznán jako vyhovující. Pro neshody tehdejších hranických politických činitelů se zadání stavby znovu oddálilo. Teprve po nástupu nového primáře MUDr. Oty Slováčka od 1. ledna 1935 bylo obnoveno jednání s architektem ing. Jaroslavem Stockarem z Prahy, který vypracoval podrobné plány a rozpočty s předpokládaným nákladem 12 miliónů Kč. Pro nedostatek prostředků k zadání stavby zase nedošlo, znovu se hledala možnost, jak projekt uskutečnit.

Po delších jednáních a politických zápasech v městském zastupitelstvu byla dosavadní městská nemocnice v Hranicích spolu se stavebním fondem ve výši 5,5 miliónů Kč odevzdána s platností od 1. ledna 1937 do majetku a správy hranického okresu. Budovy dosavadní nemocnice u Bečvy však zůstaly majetkem města.

Okresní výbor v Hranicích po vypsání soutěže svěřil výstavbu nové nemocnice staviteli Hubertu Svobodovi z Brna. **Stavební práce byly zahájeny v srpnu 1937** a po počátečním zdržení pro nutné úpravy projektu probíhaly poměrně rychle, i když spadaly do neklidného období před druhou světovou válkou. Vždyť v tragickém podzimu 1938 po násilném odtržení pohraničí po Mnichovském diktátu přiblížila se státní hranice tehdejšího okleštěného Československa do vzdálenosti asi dvou kilometrů od novostavby, která tehdy už byla v hrubé stavbě prove-

dena. Po násilném obsazení našich zemí nacisty 15. března 1939 se oprávněně vyskytly obavy, aby německá vojenská správa novou budovu nezabrala pro své účely. Proto se neuskutečnilo žádné oficiální otevření nemocnice a **zdravotnický personál se do nové budovy přestěhoval téměř tajně v noci ze 4. na 5. listopadu 1939.** Tehdejší hranický týdeník PŘEHLED věnoval dokončené nové nemocnici číslo až z 24. listopadu 1939. V uvolněných budovách bývalé nemocnice u Bečvy měly být původně zřízeny malometrážní byty, pak tam byla umístěna učňovská škola, nyní slouží střednímu odbornému učilišti SIGMA.

Nová nemocnice pozůstávala v roce 1939 z hlavní budovy, z infekčního pavilónu, objektu prosektury s obřadní síní, ze vstupního objektu s bytem správce a vrátného a z hospodářské budovy s garážemi. Nemocnice byla vybavena pro 230 nemocných, avšak podle údajů bylo možno počet lůžek až o třetinu zvýšit. V krátkém, k severu zaměřeném traktu hlavní budovy byly v druhém a třetím podlaží jako dosud operační sály se sádrovnou, v křídle směrem k nynější cementárně byla umístěna chirurgie, přitom část přízemí byla tehdy určena pro byty lékařů, v druhém patře ženská chirurgie byla spojena s malou porodnicí. V druhém patře střední části budovy byly ubytovány původně řádové sestry. Přízemí střední části bylo vyhrazeno pro kanceláře správy nemocnice. V dvou-podlažním jižním křídle směrem k městu bylo umístěno oddělení chorob vnitřních jako dosud, jeho primářem se stal od října 1939 MUDr. Bohumír Sanetřík. Zde byly i pokoje pro děti a kojence, dále laboratoř, elektrokardiograf, přístroj pro zjišťování bazálního metabolismu aj. V suterénu budovy byla kotelna, strojovna, kuchyně, prádelna, pod jižním křídlem pak vodoléčba a byty pro personál. Rozdělení pokojů na třídy dosud zůstalo zachováno, v pokojích třetí třídy bylo však maximálně šest lůžek. Nemocniční budova byla na tehdejší dobu po všech stránkách vybavena moderním zařízením.

Výstavba dalších objektů pokračovala i v těžké době druhé světové války. Teprve v letech 1941—1942 byla postavena budova pro ubytování sester, spojená s traktem se svobodárnami pro lékaře, v rohu zahrady pak budova s byty pro primáře (nynější dětské oddělení). Tím se uvolnily prostory v hlavní budově, takže v roce 1943 mohlo být zřízeno oddělení nemocí krčních, ušních a nosních a jeho primářem se stal MUDr. František Chvalkovský.

IV.

Po osvobození Československa Sovětskou armádou v květnu 1945 nastala nová kapitola v historii hranického zdravotnictví. Rozhodnutím býv. Zemského národního výboru v Brně měla být nemocnice rozšířena v **ústav s šesti primariáty.** Do konce roku 1946 byli ustanoveni přednostové pro oddělení chirurgické, oddělení chorob vnitřních, spojené s infekcí, pro oddělení gynekologické s porodnicí, pro oddělení dětské a oddělení chorob krčních, ušních a nosních. Jen plánované oční oddělení nebylo zřízeno.

Významným mezníkem v organizaci hranického zdravotnictví byla realizace zákona č. 103/51 Sb., podle něhož došlo **od 1. listopadu 1951 k sjednocení zdravotní služby do OÚNZ,** jehož prvním ředitelem se stal MUDr. Rudolf Freiberg, od roku 1952 pak MUDr. Antonín Rosík. Součástí okresního ústavu národního zdraví se stala i hranická nemocnice, v níž na odděleních zmizelo rozdělení pokojů do tříd. K další organizační změně došlo v roce 1960, kdy po utvoření nynějšího okresu nově vyčleněná jednotka „**nemocnice s poliklinikou v Hranicích**“ se stala součástí OÚNZ Přerov.

V roce 1946 zahájilo provoz dětské oddělení za vedení primáře MUDr. J. D. Vymětal, umístěné původně v přízemí hlavní budovy, od roku 1960 po odstěhování plicního oddělení zaujalo budovu býv. primářských bytů, kde je dosud. V roce 1960 zahájila při dětském oddělení činnost ZDS, v roce 1964 pak mateřská škola.

V letech 1947—1948 za ředitele — primáře chirurgie MUDr. Matise byla provedena **nadstavba druhého patra** nad křídlem směřujícím k Hranicím a v nově získaných prostorách od roku 1948 je umístěno **oddělení chorob ženských a porodnice.**

Od oddělení chorob vnitřních se v roce 1953 oddělilo jako samostatné **oddělení infekční** s vlastním přednostou, jímž byla tehdy MUDr. Zd. Hradilová.

V roce 1954 po úpravě budovy býv. primářských bytů zahájilo provoz za vedení primáře MUDr. Dušana Fridricha **lůžkové plicní oddělení,** jež však po pěti letech působení v Hranicích bylo přemístěno do budovy býv. nemocnice v Lipníku nad Bečvou. Ambulantní středisko TRN (tuberkulózy a respiračních nemocí) je od roku 1964 v samostatné budově v Kropáčově ulici v Hranicích.

Od roku 1953 je v činnosti transfúzní stanice, nyní transfúzní oddělení nemocnice, vedené primářkou MUDr. Irmou Šmrhovou.

V roce 1956 byla adaptována pro zdrav. středisko budova Na náspech.

Biochemická laboratoř, tvořící původně součást oddělení chorob vnitřních, je od roku 1962 umístěna v samostatných prostorách v přízemí hlavní budovy.

V roce 1965 bylo zřízeno samostatné **rentgenové pracoviště,** jehož vedením byl původně primář MUDr. Jiří Štefan.

Pracovní podmínky v nemocnici se zlepšily od roku 1966, když byl vybudován **parovod** z nové centrální kotelny v hranické cementárně.

V roce 1967 zahájilo činnost **foniatické oddělení** pro nápravu vad řeči, vedené vynikajícím odborníkem pro foniatrit primářem MUDr. Oldřichem Ferdinandem, nositelem Medaile J. Ev. Purkyně, jako jediné lůžkové zařízení tohoto druhu v Severomoravském kraji.

V roce 1974 bylo zřízeno jako samostatné **nelůžkové zařízení anesteziologické a resuscitační oddělení,** jehož primářem je MUDr. Jan Supa.

Jako první akce Z v hranické nemocnici byla v roce 1975 dokončena **stavba garáží a dopravního střediska pro sanitní vozidla.**

V roce 1976 po delších úpravách byl zahájen provoz **ve zdravotním středisku v Komenského ulici** s prostory pro ordinace obvodních a odborných lékařů a pro posudkovou službu.

V roce 1978 byla dokončena stavební rekonstrukce objektu **prosektury.**

V letech 1977 a 1978 proběhla **generální oprava a modernizace oddělení chorob vnitřních v nemocnici.**

V roce 1979 opět ordinují obvodní lékaři a ženský lékař v rekonstruovaném **obvodním středisku ve třídě Sovětské armády** v Hranicích a v rozšířeném zdravotním středisku v Lipníku nad Bečvou.

V roce 1979 v akci Z byly zahájeny stavební práce **na rozšíření a přestavbě vstupního objektu hranické nemocnice,** v němž budou umístěna pracoviště hospodářskotechnické služby a některá pracoviště odborných lékařů.

V průběhu uplynulých let proběhly také četné rekonstrukční práce a modernizace ve venkovských zdravotních střediscích v obvodu hranické nemocnice s poliklinikou.

Od roku 1949, tedy už plných třicet let je hranická nemocnice také **v úzkém kontaktu se střední zdravotnickou školou:** lékaři vyučují ve škole jako externí učitelé odborným předmětům a od roku 1951 pravidelně docházejí žákyně do nemocnice na odbornou praxi, pro niž byla na oddělení chorob vnitřních a oddělení chirurgické vytvořena školní pracoviště.

V budoucnu se počítá v roce 1980 s instalací nové telefonní ústředny, pro niž už byly provedeny potřebné stavební úpravy, s rekonstrukcí elektrické instalace v zubním středisku. V další pětiletce se plánuje v areálu nemocnice výstavba samostatné budovy pro biochemickou laboratoř a tři pracoviště odborných lékařů ambulantní složky. Přitom vedení nemocnice s poliklinikou neustále usiluje o výstavbu nové polikliniky a dětského a zubního střediska v Hranicích, pro-

tože současná pracoviště, umístěná ve čtyřech od sebe vzdálených, stavebně nevhodných objektech, situovaných v blízkosti frekventovaných komunikací s hlukem a prachem, zdaleka pro řádný výkon zdravotní péče nevyhovují.

V.

Současná hranická nemocnice má celkem 493 lůžek, z toho oddělení:

chorob vnitřních	110 lůžek,	chirurgické	104 lůžka,
infekční	76 lůžek,	dětské	42 lůžek,
gynekologicko-porodnické	61 lůžek,	ušní a foniatrie	30 lůžek,
TRN v Lipníku nad Bečvou	70 lůžek.		

Ředitelem nemocnice s poliklinikou v Hranicích po odchodu MUDr. Miroslava Vyslouzila do funkce ředitele OÚNZ v Přerově byl od 1. března 1974 MUDr. Jaroslav Zemánek, současně primář infekčního oddělení, od 1. září 1976 v současné době je ředitelem MUDr. Jan Unar.

Z činnosti jednotlivých oddělení uvádíme:

Oddělení chorob vnitřních za vedení prim. MUDr. Josefa Bělíka se zaměřuje na endoskopická vyšetření zažívacího traktu. Při nedávné rekonstrukci bylo vybaveno pokojem intenzivní péče pro sledování závažných onemocnění srdečních.

Chirurgické oddělení, jež od 1. ledna 1978 vede prim. MUDr. Alois Knobloch, zavádí nové diagnostické a terapeutické postupy, hlavně u úrazových stavů.

Gynekologicko-porodnické oddělení za vedení prim. MUDr. Břetislava Lučana věnuje se v souladu s koncepcí ministerstva zdravotnictví zlepšení péče o matku a dítě a aktivně se zapojilo do onkologického programu při vyhledávání časných stadií zhoubných nádorů.

Dětské oddělení v čele s prim. MUDr. Janou Horkou, se zaměřilo na prevenci chorob prováděním preventivních prohlídek, očkováním a aktivním vyhledáváním chorobných příznaků.

Infekční oddělení slouží jako krajské zařízení pro léčení infekčních chorob centrálního nervového systému.

Foniatické oddělení, vedené od 1. ledna 1978 prim. MUDr. Pavlem Martínkem jako jediné lůžkové oddělení v Severomoravském kraji léčí vady řeči především u dětských pacientů.

Transfúzní oddělení za vedení prim. MUDr. Irmy Šmrhové provádí od r. 1968 všechny odběry krve bezplatně. V obvodu hranického transfúzního oddělení je už jeden nositel zlaté, 38 nositelů stříbrné a 286 nositelů bronzové Janského plakety.

Vedení nemocnice s poliklinikou věnuje trvale hlavní pozornost v souladu s koncepcí ministerstva zdravotnictví **linii prvního styku nemocného se zdravotníky**. V současné době byl **dobudován systém obvodních zdravotních středisek** a všechna pracoviště obvodních a odborných lékařů jsou obsazena kvalifikovanými a kvalitními lékaři. K stabilizaci kádrů, hlavně z řad lékařů přispívá také dobrá spolupráce s MěstNV v Hranicích, jejímž výsledkem je získávání bytů pro zdravotnické pracovníky a umístění jejich dětí do předškolních zařízení.

Dobrá spolupráce vedení NsP se stranickou, odborovou a mládežnickou organizací a úsilí všech zdravotnických pracovníků vede k zdokonalení humánního přístupu zdravotníků k nemocným i k dobrým výsledkům v **plnění ekonomických ukazatelů**:

V roce 1978 bylo do nemocničního ošetření přijato 9908 osob,	
v lůžkové části bylo dosaženo	151 712 ošetřov. dnů,
to jest roční plán byl překročen o	947 dnů,
průměrně byla lůžka využita na	91,8 procenta,
průměrná ošetřovací doba činila	15,2 dní.

	celkem	na 1 ošetř. den
věcné náklady činily	13 926 000 Kčs	91,79 Kčs,
z toho náklady na léky	1 732 000 Kčs	11,42 Kčs,
na krevní výrobky	192 000 Kčs	1,27 Kčs,
na spec. zdrav. materiál	711 000 Kčs	4,69 Kčs,
na stravu nemocných	2 539 000 Kčs	16,47 Kčs.

V ambulantní části činily	celkem	na 1 obyvatele
věcné náklady	10 915 000 Kčs	224,60 Kčs,
z toho náklady na léky	6 200 000 Kčs	127,57 Kčs,
na zdrav. materiál	1 371 000 Kčs	
z toho: zubní materiál	508 000 Kčs	
oční optika	271 000 Kčs	
Na 1 obyvatele připadlo průměrně	13 ošetření.	

Nejde však jen o kvantitu vykonané práce, hraničtí zdravotníci usilují rovněž na podkladě soupisu hlavních úkolů, který připravuje vedení NsP spolu se závodní organizací KSČ a ZV ROH o zkvalitnění zdravotní péče o pracující. Iniciativa v tomto směru se projevuje **socialistickým soutěžením a pracovními závazky**.

Při plnění 224 socialistických závazků v roce 1978 zdravotníci vykázali 6458 brigádnických hodin. V současné době je mezi zdravotníky v Hranicích **28 kolektivů BSP a dva další kolektivy o tento název usilují**, celkem je v 30 kolektivech zapojeno 456 pracovníků, mezi nimiž je 25 nositelů stříbrných a 193 bronzových odznaků BSP.

Socialistická iniciativa pro rok 1979 přinesla **144 kolektivních a 126 individuálních závazků** s celkovým příslibem na odpracování 5140 brigádnických hodin, za první pololetí už bylo splněno 2262 hodin.

Významné výročí 40 let nynější nemocniční budovy v Hranicích vzpomenu hraničtí zdravotníci 16. října 1979 na slavnostní konferenci v kulturním domě HCV za přítomnosti zástupců stranických a státních orgánů.

25. října 1979 se bude konat v JKP v Hranicích **slavnostní pracovní schůze pobočky lékařské společnosti J. Ev. Purkyně**, spojená s odborným seminářem, na němž budou předneseny vědecké práce hranických lékařů. Pozváni jsou lékaři a zdravotničtí pracovníci z okolních OÚNZ.

Třetí slavnostní akcí bude **kulturní večer v JKP** s vystoupením umělců Divadla Petra Bezruče z Ostravy, datum bude stanoveno dodatečně.

Jako součást oslav bude uspořádána **výstavka výsledků zájmové činnosti pracovníků NsP a nemocných**, hlavně dětí z dětského, foniatického a infekčního oddělení. Výstavka bude instalována v kulturním zařízení nemocnice a při slavnostní konferenci v přísáli kulturního domu HCV.

Prameny a literatura:

Libor Scholz: Památky města Hranic, Hranice 1864,
Přehled, týdeník kraje hranického a lipnického, roč. IX, 1939,
25 let nemocnice v Hranicích, Hranice 1964,
Kronika města Hranic 1958—1978,
informace ochotně poskytnuté ředitelem NsP Hranice MUDr. J. Unarem.

KRUH PŘÁTEL HUDBY NA PRAHU NOVÉ SEZÓNY

Kruh přátel hudby při Jednotném klubu pracujících je organizací, která sdružuje milovníky vážné hudby a dává jim příležitosti poslechu koncertů, které mají vysokou uměleckou úroveň.

Minulá programová sezóna KPH, ve které se uskutečnilo 9 koncertů a 4 zájezdy na koncerty do Olomouce, přinesla organizátorům hudebního života města Hranic řadu závažných poznatků. Z nich by veřejnost měla zajímat skutečnost, že koncerty našich špičkových umělců, kteří v jiných městech naší republiky nebo v zahraničí koncertují v přeplněných sálech, jsou v našem městě poctěny průměrnou návštěvou 70 posluchačů (výjimkou byl koncert V. Hudečka). Jistě je to otázka k zamyšlení pro každého kulturního obyvatele města. Výbor Kruhu přátel hudby i výbor JKP se touto otázkou zabývaly a stály před rozhodnutím, zda v abonementních koncertech vážné hudby pokračovat, či ne.

Snaha zachovat a dále podporovat Kruh přátel hudby však nemůže být nadále jen záležitostí JKP. Proto očekáváme podporu závodů, škol a dalších organizací, v neposlední řadě podporu každého z vás v tom smyslu, že se stanete členy Kruhu přátel hudby.

Předkládáme všem čtenářům plán koncertů KPH na sezónu 1979—1980. Věříme, že po seznámení s ním se někteří z vás rozhodnou rozšířit řady posluchačů vážné hudby.

Plán abonementních koncertů KPH — sezóna 1979—1980:

16. 10. 1979	NOVÉ PRAŽSKÉ TRIO Jiří Klika — housle Arnošt Strížek — klavír Jan Zvolánek — violoncello
Listopad 79	BORIS MONOSZON (SSSR) — housle JAN MARCOL — klavír
11. 12. 1979	EVA MATĚJKOVÁ a JIŘÍ KOTOUČ členové Collegia flauto dolce s pořadem „Od loutny ke kytarě, od madrigalu ke spirituálu“
leden 1980	PANOCHOVO KVARTETO se sólisty: Hana Müllerová — harfa Magdalena Tůmová — flétna František Bílek — klarinet
únor 1980	Národní umělec JOSEF PÁLENÍČEK — klavír ČENĚK MLČÁK — tenor
březen 1980	PETR BOHUŠ — klarinet ZORA JEHLIČKOVÁ — soprán ZORA ZICHOVÁ — klavírní doprovod

Všechny koncerty se budou konat v sále Lidové školy umění. Plán abonementních koncertů bude doplněn ještě dalšími akcemi, na tři zájezdy na koncerty do Olomouce, koncerty mimo předplatné. Vstupenky na všechny akce budou v předprodeji v kanceláři JKP. E H

NOVÉ PRAŽSKÉ TRIO

se představí hranické kulturní veřejnosti svým koncertním vystoupením dne 16. října 1979 a zahájí tak novou programovou sezónu Kruhu přátel hudby v Hranicích.

Nové pražské trio je soubor, jehož všichni členové jsou skvěle muzikantsky vybavení. Kritika u nich oceňuje vedle vynikající techniky i vysoký stupeň sehnání, stylové citění a zaujetí pro interpretované dílo.

Proti původnímu složení s violoncellistou M. Jerie, s nímž trio v roce 1970 začínalo, hraje dnes ve složení:

Arnošt Strížek — klavír — absolvent AMU ve třídě prof. Fr. Raucha a doc. V. Kameníkové,
Jiří Klika — housle — je absolventem AMU u prof. N. Grumlíkové,
Jan Zvolánek — violoncello — studoval u doc. S. Večtomova a na AMU u prof. J. Chuchra.

Od svého vzniku studuje trio systematicky pod vedením prof. A. Kohouta (člena Smetanova kvarteta) a již na jaře r. 1971 se představilo veřejnosti. Následovaly úspěšné koncerty v Bulharsku, Polsku a účast na mezinárodním semináři belgické a maďarské hudební mládeže v Jugoslávii, kde při této příležitosti soubor natočil i několik skladeb českých autorů pro Radio Koper.

V září 1971 si Nové pražské trio odneslo první cenu ze silně obsazené soutěže komorních souborů, kterou pořádalo ministerstvo kultury ČSR v Kroměříži. Z řady úspěšných domácích vystoupení jmenujme alespoň festival Mladé podium v Karlových Varech a Mladou Smetanovu Litomyšl. Koncertní zájezdy do NDR, SSSR, Polska, Švýcarska, turné po Kubě a účast, tentokrát jako hostů, na mezinárodním semináři Hudební mládeže v Belgii dobrou pověst souboru jen rozšířily. Úspěšným a důstojným reprezentantem mladého českého interpretačního umění bylo trio na maďarském mezinárodním festivalu Interforum 73. Velký kus propagace české hudby vykonalo Nové pražské trio i na svém dosud nejdelším zájezdu po Indii, Barmě a Laosu v roce 1974.

Od svého počátku se soubor velmi intenzivně podílí na pražském i mimo-pražském kulturním životě. Na svých koncertech vedle triových vystoupení obohacují své programy i sólovými výstupy. První dlouhohrající desku Nového pražského tria se skladbami L. v. Beethovena a B. Martinů vydala firma Panton.

KRAJINA A PŘÍRODA V DÍLE JANA JAROŠE

Okresní kulturní středisko a Okresní muzeum J. A. Komenského v Přerově pořádají v současné době ve výstavní síni Pasáž v Přerově výstavu obrazů ing. Jana Jaroše, profesora střední lesnické technické školy v Hranicích. Mezi 40 vystavenými plátny převládají krajinářské záběry z Valaška, z oblasti mezi Vsetínem a Velkými Karlovicemi, vedle panoramatických pohledů na Beskydy zachycují často valašskou lidovou architekturu. Na výstavě najdeme i pohledy do lesních zákoutí, které umělec studuje v různém osvětlení, barevně prostě řešeném. Dalším oblíbeným motivem malíře Jana Jaroše jsou široké vodní hladiny rybníků z blízkosti Hustopeč nad Bečvou. Nedílnou složkou Jarošovy tvorby, jak se o tom můžeme přesvědčit i na současné výstavě, jsou živě podané kytice květů i ovocná zátiší. Východiskem Jarošovy tvorby je vždy skutečnost, podává ji osobitým způsobem, zejména střídými, přítulnými barevnými tóny vystihuje atmosféru dne i různých ročních období.

Při slavnostní vernisáži, kterou dne 11. září 1979 zahájila jménem Okresního kulturního střediska a Okresního muzea J. A. Komenského prom. hist. umění

Anna Pavelková, promluvil o životě, cestě k umění a díle Jana Jaroše prof. Ludvík Novotný z Hranic, skladby A. Dvořáka předneslo smyčcové kvarteto Moravské filharmonie z Olomouce za značné účasti milovníků výtvarného umění z Přerova i mnohých přátel umělcových z Hranic. Výstava, která potrvá do 10. října 1979, se těší zaslouženě trvalému zájmu přerovské veřejnosti.

V listopadu a v prosinci 1979 bude mít i hranická veřejnost možnost poznat novou tvorbu ing. Jana Jaroše z poslední doby na výstavě, kterou připravuje Jednotný klub pracujících. L. N.

H—KLUB OPĚT OŽIJE

Po více jak roční odmlce znovu zahájí kulturní činnost H—klub MěstV SSM Hranice. Prostor k pořádání akcí pro mládež poskytli H—klubu opět Jednotný klub pracujících. V plánu kulturní komise MěstV SSM do konce tohoto kalendářního roku má H—klub ve spolupráci s JKP uspořádat tyto akce: Besedu na téma: Hranice v minulosti, současnosti a budoucnosti Koncert hudební skupiny „Modrý efekt“

Beseda o SSSR

Taneční zábavu s hudební skupinou PROTO a Pavlem Novákem

2 diskotéky doplněné filmem

2 diskotéky — dvojprogram

Na začátek příštího roku plánuje H—klub uvedení divadla jednoho herce, diskotéky naučného zaměření, vystoupení H. Zagorové s P. Rezkem atd. FO

PROGRAMY JKP

Úterý 2. 10. učebna JKP	ZAHÁJENÍ VYUČOVÁNÍ v kursech němčiny
Čtvrtek 4. 10. klubovna JKP 15.00 hodin	Přednáška pro zaměstnance LSD — Jednota UPLATŇOVÁNÍ USNESENÍ XI., XII., XIII., zasedání ÚV KSČ Lektor: Ing. Oldřich Kohout
Čtvrtek 4. 10. učebna JKP	ZAHÁJENÍ VYUČOVÁNÍ v kursech angličtiny
Úterý 16. 10. sál LŠU 19.30 hodin	I. koncert Kruhu přátel hudby NOVÉ PRAŽSKÉ TRIO Jiří Klika — housle Arnošt Strážek — klavír Jan Zvolánek — violoncello Program: L. v. Beethoven: Trio B dur, op. 11 B. Martinů: Bergerettes A. Dvořák: „Dumky“ op. 90
Neděle 28. 10. sokolovna 19.30 hodin	YVETTA A MILAN VÁS ZVOU... Hudební pořad s oblíbenou zpěvačkou dvojicí Yvetou Simonovou a Milanem Chladilem, v pořadu dále vystoupí Elen Lukášová, Karel Hála a Rudolf Cortéz, slovem provází Václav Štekl.

Neděle 28. 10.
loutk. divadlo
v Tunelu
10.00 hodin

Loutkové divadla „Rolnička“ uvádí
ČERTÍ MLÝN
pohádkovou hru pro malé diváky

Akce H—klubu:

Pondělí 15. 10.
sál JKP
19.30 hodin

Koncertní vystoupení populární hudební skupiny
MODRÝ EFEKT

Středa 24. 10.
klubovna JKP
18.00 hodin

DISKOTÉKA M. KRALOVANSKÉHO

VYUČOVÁNÍ V KURSECH JKP

Hudební kurzy denně v odpoledních hodinách

Kursy šiti
pondělí 15.00—18.00, učebna JKP
pondělí 18.00—21.00, učebna JKP
středa 18.00—21.00, učebna JKP
pátek 15.00—18.00, učebna JKP
pátek 18.00—21.00, učebna JKP

Kursy společenského tance a chování
úterý 17.00—19.15, sál JKP
úterý 19.30—21.45, sál JKP
pátek 17.00—19.15, sál JKP
pátek 19.30—21.45, sál JKP

Kurs pohybové výchovy
úterý 19.00—20.00, tělocvična I. ZDŠ

Kursy němčiny úterý v odpoledních i večerních hodinách, učebna JKP

Kursy angličtiny úterý v odpoledních i večerních hodinách, učebna JKP

Doba vyučování v jazykových kursech bude přesně stanovena v průběhu měsíce října. Do konce tohoto měsíce přijímáme ještě další přihlášky do jazykových kursů!

PŘIPRAVUJEME

zahájení vyučování v kurse esperanta pro začátečníky. Kurs bude veden přístupnou formou, bude se konat v učebně JKP každou středu od 17.00 do 19.00, kursovné bude činit 50 Kčs. Do konce měsíce přijímáme závazné přihlášky v kanceláři JKP!

DOBŘÁ PROPAGACE NAŠEHO MĚSTA

(Sedmdesátiny uč. Aloise Volfa)

V měsíci srpnu se konal v Hranicích už devátý ročník exkursně vzdělávací základny učitelské, jejíž účastníci navštěvují nejen historické památky, ale především průmyslové podniky, besedují s představiteli národních výborů o výsledcích budovatelského úsilí, putují po stopách významných osobností politického i kulturního života v Moravské bráně. Základna v Hranicích umožňuje tak komplexní poznání hospodářského, politického a kulturního života v Pobečví a přináší účastníkům mnoho nových poznatků a dojmů, jichž mohou využít ve své pedagogické práci. Přispívá tak k dobré propagaci našeho města i celého okresu. Zakladatelem a úspěšným organizátorem 12 ročníků této základny je učitel **Alois VOLF** z Lipníka nad Bečvou, nyní v jeho činnosti pokračuje uč. Marie Adámková. Za dvacet let se v hranické základně vystřídalo skoro tisíc učitelů a pedagogických pracovníků z celé ČSSR.

Učitel Alois Volf se 12. října 1979 dožívá významného životního jubilea 70 let. Jako rodák z blízkých Všechovic absolvoval učitelství v Valašském Meziříčí, jako učitel působil na Moravském Slovácku, v Kelčích, v Opatovicích a v letech 1950—1970 v Lipníku nad Bečvou. Intenzivně se stále věnuje odborářské práci, zejména jako organizátor exkursně vzdělávací činnosti učitelské. Kromě základny v Hranicích organizoval Alois Volf podobné základny v Lipníku nad Bečvou, v Přerově, v Dřevohosticích, mimo okres v Karlových Varech, ve Vysokých Tatrách a v Berlíně, stále připravuje i kratší zájezdy a exkurze na památná místa a do průmyslových závodů a umožňuje tak další vzdělávání učitelů a pedagogických pracovníků. Pro tuto činnost získal také řadu mladých spolupracovníků z okresu. Za dlouholetou práci v exkursně vzdělávací činnosti se dostalo uč. Aloisu Volfovi řady uznání, je nositelem stříbrného odznaku ROH, pamětní medaile vlády ČSR, čestného uznání SmKNV a ministerstva školství i pamětní medaile k 800. výročí vzniku Hranic. Do další činnosti mu přejeme pevné zdraví a neutuchající elán. LN

BLAHOPŘÁNÍ SPOLUOBČANŮM,

kteří se v září dožívají

75 let:

Hedvika Beková, Sovětské armády 254
Hedvika Fusková, Nerudova 787
Leopold Dostál, Hřbitovní 17
Marie Zlámalová, U kostelíčka 14
Františka Míčková, Drahotuše 166
Marie Byrská, Středolesí 58
Miloslava Bezděková, Olšovec 3

80 let:

Josefa Juřicová, Hakenova 826
František Petr, Fučíkova 555
Ludmila Stochmerová, Struhlovsko 1408
Olga Siegllová, Rezkova 1670
Zofie Zákovčíková, Středolesí 22

Naším jubilantům přejeme dobré zdraví a hodně životní pohody do příštích let!

ZEMŘELÍ OBČANĚ HRANIC V SRPNU 1979

Vlastimil Filip, B. Němcové 1068, nar. 4. 9. 1909
Alois Měsíc, Drahotuše, Tyršova 306, nar. 7. 2. 1914
Karel Kandler, Velká 68, nar. 12. 2. 1908
Josef Vigh, kpt. Jaroše 1362, nar. 4. 6. 1914
Robert Rolný, Švabinského 1061/4, nar. 17. 4. 1967
Ludmila Olivíková, Drahotuše 135, nar. 20. 1. 1922
Magdalena Mrlíková, Rezkova 1669, 10. 7. 1893
Kamila Fillová, Zborovská 1464, nar. 3. 4. 1929
Antonie Jestřebská, Zborovská 178, nar. 15. 12. 1904
Anna Jandlová, Struhlovsko 1536, nar. 18. 9. 1882
Kristína Hýblová, Zborovská 1291, nar. 24. 9. 1904
Tomáš Kučera, Skalní 472, nar. 4. 9. 1909
Anna Sedlaříková, Struhlovsko 1411, nar. 24. 2. 1904
Ing. Miloslav Hájek, gen. Svobody 1094, 3. 9. 1903
Jan Skřenek, Komenského 384, 23. 6. 1913
Josef Křížek, Sov. armády 631, 18. 3. 1902
Bohumila Seidlová, Zborovská 1293, nar. 10. 4. 1932
Osvald Chytil, Teplice n. Beč. 74, nar. 18. 7. 1902

Čest a vděčná paměť všem zemřelým spoluobčanům!

PROGRAMY KIN

KINO SVĚT:

2. 10.—4. 10.	NEŠIKA Bulharský film. Dobrodružná komedie o smolaři, který se stal hrdinou. Film je mládeži nepřístupný.
5. 10.—8. 10.	SVATÝ ROK Jean Gabin a Jean Claude Brialy v hlavních rolích francouzského filmu. Film je mládeži přístupný.
9. 10.—11. 10.	ČERNÝ PASAŽÉR Maďarský film, satirická komedie. Film je mládeži přístupný.
12. 10.—15. 10.	SÓLO PRO STAROU DÁMU Český film v hlavní roli s Jiřinou Šejbalovou. Film je mládeži nepřístupný.
16. 10.—18. 10.	KNIHA DOBRÉ LÁSKY Španělský film. Milostný příběh z konce 14. století. Film je mládeži nepřístupný.

19. 10.—22. 10. TŘI TYGŘI PROTI TŘEM TYGRŮM
Italský povídkový film humorného ladění. Film je mládeži nepřístupný.

23. 10.—25. 10. VELKÁ KNIHA ŽIVOTA
Holandský film. Zamyšlení nad světem zvířat a lidí. Film je mládeži nepřístupný.

25. 10. Představení pro Klub přátel sovětského filmu
v 17.00 a 19.30 VÍTR NADĚJE

26. 10.—29. 10. POHLED Z PODKROVÍ
Jugoslávský film. Napínavé pátrání a záhadném pachateli. Film je mládeži nepřístupný.

30. 10.—1. 11. KRÁSNÁ TOSCA
Italský film na motivy dramatu V. Sardoua
Film je mládeži přístupný.

3. 11.—5. 11. BAŽANTI JDOU DŮ BOJE
Francouzský film, mládeži přístupný.

Představení pro děti — každou sobotu v 15.00 hodin

6. 10. POHÁDKA O KOZLU KOKEŠOVI
Veselé pásmo pohádek

13. 10. OTA MĚNÍ SVĚT
Film NDR

20. 10. KRTEK O VÁNOCÍCH
O krtkovi a jeho správných kamarádech

27. 10. KLAUN FERDINAND A ZVÍRÁTKA

Představení pro mládež — každou neděli ve 14.30 hodin

7. 10. ZRZOUN
Rumunský film. Dramatický osud chlapce, který odhalil zrádce.

14. 10. PROSÍM, PANE
Anglická komedie z prostředí angl. středních škol

21. 10. JEN HO NECHTE, AŤ SE BOJÍ
Česká komedie s L. Sobotou, H. Vondráčkovou a písničkami

KINO DRAHOTUŠE:

3. 10. v 19.00 hod. SKALPEL V RUKOU BÍLÉ MAFIE
Italský film,
Film je mládeži přístupný.

5. 10. v 19.00 hod.
7. 10. v 16.30 a 19.00 hodin VYSOKÁ KARETNÍ HRA
Italská filmová komedie. Film je mládeži přístupný.

10. 10. v 19.00 hod. TRASA
Film ČSSR. Dramatický osud muže, který poznal lásku a pochopil cenu života. Film je mládeži přístupný.

12. 10. v 19.00
14. 10. v 19.00 VELKÝ AUTOBUS
Film USA. Komedie o non-stop jízdě prvního autobusu na atomový pohon. Film je mládeži přístupný.

14. 10. v 16.30 NEJKRÁSNĚJŠÍ KŮŇ
Film ČSSR. O mladém chlapci, který miloval koně a tvrdý sport. Film je mládeži přístupný.

17. 10. v 19.00 SETKÁNÍ PO LÉTECH
Rumunský film, mládeži přístupný.

19. 10. v 19.00
21. 10. v 19.00 SNEH POD NOHAMI
Slovenský film z prostředí mladých lyžařů. Film je mládeži přístupný.

21. 10. v 16.30 KRÁSNÁ TOSCA
Italský film na motivy románu V. Sardoua. Film je mládeži přístupný.

24. 10. v 19.00 KLÍČEM JE STRACH
Anglický dobrodružný film, mládeži nepřístupný.

26. 10. v 19.00 INSPEKTOR SWEENEY
28. 10. v 19.00 Anglický film. Vzrušující pátrání po šéfovi nebezpečného gangu. Film je mládeži nepřístupný.

28. 10. v 16.30 Dobrodružný mexický film, mládeži přístupný.

31. 10. v 19.00 SLUNEČNÍ ÚDER
Bulharský film. Dramatický osud muže, který neměl dost sil hájit svou pravdu. Film je mládeži přístupný.

Představení pro mládež — každou neděli ve 14.00 hodin.

7. 10. POHÁDKA O KOZLU KOKEŠOVI
Veselé pásmo pohádek

14. 10. ČERNÝ MLYNÁŘ
Barevná pohádka NDR.

21. 10. BOLEK A LOLEK V PRALESE
Z pohádky do pohádky se známými uličníky.

28. 10. KLAUN FERDINAND A ZVÍRÁTKA
Tři veselé příběhy pro malé i větší.

Zpravodaj města Hranic a lázní Teplic n. B. vydává Jednotný klub pracujících
v Hranicích. Tisknou Moravské tiskařské závody, n. p., Olomouc.